AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ
İQTİSADİYYAT NAZİRLİYİ YANINDA
DÖVLƏT VERGİ XİDMƏTİ

MUZDLU İŞLƏ ƏLAQƏDAR ÖDƏMƏ MƏNBƏYİNDƏ TUTULAN VERGİ, MƏCBURİ DÖVLƏT SOSİAL SIĞORTA, İŞSİZLİKDƏN SIĞORTA VƏ İCBARİ TİBBİ SIĞORTA HAQLARI

İcbari tibbi sığorta haqqı

BAKI – 2023

İcbari tibbi sığorta haqqı

İcbari tibbi sığorta nədir?

Əhalinin sosial müdafiəsi forması olaraq, sığorta hadisəsi zamanı əhaliyə icbari tibbi sığortanın maliyyə mənbələri hesabına ilkin səhiyyə xidmətlərinin, təcili və təxirəsalınmaz tibbi yardımın, habelə sığorta olunanlara baza zərfində nəzərdə tutulmuş şərtlər çərçivəsində tibbi xidmətlərin göstərilməsinə təminat verən dövlətin hüquqi, iqtisadi və təşkilati tədbirlər məcmusudur.

Sığortaolunan dedikdə kimlər nəzərdə tutulur?

İcbari tibbi sığortaya münasibətdə sağlamlığı icbari qaydada sığortalanmış fiziki şəxslər nəzərdə tutulur.

Sığortalı dedikdə kimlər nəzərdə tutulur?

Öz adından və ya sığortaolunan adından sığorta haqqı ödəyən şəxs nəzərdə tutulur.

İcbari tibbi sığorta üzrə sığortaolunanlar kimlər hesab edilir?

Azərbaycan Respublikasının vətəndaşları, respublikada qaçqın statusu almış və BMT-nin Qaçqınlar üzrə Ali komissarının respublikadakı nümayəndəliyi tərəfindən himayəyə götürülmüş əcnəbilər və vətəndaşlığı olmayan şəxslər sığortaolunan hesab edilir.

İcbari tibbi sığorta üzrə sığortalı kimlər hesab edilir?

Sığortalılar aşağıdakı kateqoriyalara bölünürlər:

- Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi, Respublikanın Prezidenti tərəfindən vəzifəyə təyin olunan şəxslərə münasibətdə onların təyin olunduqları dövlət orqanı (qurumu), seçkili ödənişli vəzifə tutan şəxslərə münasibətdə isə onların seçildiyi dövlət və ya bələdiyyə orqanı (qurumu), Əmək Məcəlləsinə uyğun olaraq bağlanmış və hüquqi qüvvəyə minmiş əmək müqaviləsinə əsasən işləyən şəxslərə (o cümlədən, digər əsaslarla muzdlu işə cəlb olunan şəxslər) münasibətdə isə sığortalı qismində işəgötürənlər (işə cəlb edən şəxslər) çıxış edir;
- Vergi Məcəlləsinə əsasən sahibkarlıq fəaliyyətinin və ya digər vergi tutulan əməliyyatlarının müvəqqəti dayandırıldığı hallar istisna olmaqla, vergi ödəyicisi kimi vergi uçotuna alınmış fiziki şəxslər (fərdi sahibkarlar, xüsusi notariuslar, vəkillər kollegiyasının üzvləri, mediatorlar) sığortalı qismində özləri çıxış edirlər;
- Mülki-hüquqi müqavilələr əsasında işləri (xidmətləri) yerinə yetirən fiziki şəxslərə münasibətdə sığortalı qismində onları işlərin (xidmətlərin) yerinə yetirilməsinə cəlb edən şəxslər çıxış edir;
- Digər sığortaolunanlar sığortalı qismində özləri çıxış edirlər.

Kimlərə icbari tibbi sığorta şamil edilmir?

İcbari tibbi sığorta müddətli həqiqi hərbi xidmət hərbi qulluqçulara, həbs edilmiş şəxslərə, müəyyən müddətə azadlıqdan məhrumetmə və ömürlük azadlıqdan məhrum etmə növündə cəza çəkən şəxslərə (məntəqə tipli cəzaçəkmə müəssisələri istisna olmaqla), Miqrasiya Məcəlləsinə əsasən respublikada müveqqəti olan, müvəqqəti və ya daimi yaşayan əcnəbilərə və vətəndaşlığı olmayan şəxslərə (respublikada qaçqın statusu almış və BMT-nin Qaçqınlar üzrə Ali komissarının respublikadakı nümayəndəliyi tərəfindən himayəyə götürülmüş əcnəbilər və vətəndaşlığı olmayan şəxslər istisna olmaqla) **şamil edilmir**.

Muzdlu işdən əldə edilən aylıq gəlirlərdən tutulan icbari tibbi sığorta haqqının dərəcələri barədə

Sığortaolunanın sığorta haqqına cəlb edilən aylıq gəlirlərinin **8000 manatadək** olan hissəsinin **2 faizi, 8000 manatdan yuxarı** olan hissəsinin **0,5 faizi, sığortaedənin** vəsaiti hesabına isə **sığortaolunanın** sığorta haqqına cəlb edilən aylıq gəlirlərinin **8000 manatadək** olan hissəsinin **2 faizi, 8000 manatdan yuxarı** olan hissəsinin **0,5 faizi** dərəcəsi ilə icbari tibbi sığorta haqqı tutulur.

Misal 1: Muzdla işləyən sığortaolunanın (işçinin) əsas iş yerində aylıq əməkhaqqı (əlavələr, mükafat və s. daxil olmaqla) **800 manat** olmuşdur. Bu halda sığortalı (işəgötürən) tərəfindən işçinin aylıq əməkhaqqından **2%**, yəni **16 manat** (800*2%= 16), öz vəsaiti hesabına **2%**, yəni **16 manat** (800*2%=16) olmaqla **ümumilikdə 32 manat** (16+16=32) icbari tibbi sığorta haqqı hesablanaraq tutulacaqdır.

Misal 2: Muzdla işləyən sığortaolunanın (işçinin) əsas iş yerində aylıq əməkhaqqı (əlavələr, mükafat və s. daxil olmaqla) **8600 manat** olmuşdur. Bu halda sığortalı (işəgötürən) tərəfindən əməkhaqqının **8000 manat olan hissəsindən** sığortaolunanın (işçinin) əməkhaqqından **2%**, yəni **160 manat** (8000*2%=160), öz vəsaiti hesabına **2%**, yəni **160 manat** (8000* 2%=160) olmaqla **ümumilikdə 320 manat** (160+160=320), qalan **600 manatdan** isə işçinin əməkhaqqından **0,5%**, yəni **3 manat** (600*0,5%=3), öz vəsaiti hesabına **0,5%**, yəni **3 manat** (600*0,5%=3) olmaqla ümumilikdə **6 manat** (3+3=6) icbari tibbi sığorta haqqı hesablanaraq tutulacaqdır. Nəticədə işçinin əməkhaqqından **163 manat** (160+3), sığortalının (işəgötürənin) vəsaiti hesabına **163 manat** (160+3) olmaqla, **ümumilikdə 326 manat** məbləğində (163+163=326) icbari tibbi sığorta haqqı hesablanaraq tutulacaqdır.

Hesablanmış məbləğlərin ödənilmə müddəti:

İcbari tibbi sığorta haqqı hər ay üçün əmək haqqı və digər gəlirlər üzrə ödənişlərlə eyni vaxtda hesablanmalı, **sonrakı ayın 15-dən gec olmayaraq**, tam məbləğdə nağdsız hesablaşma qaydasında aidiyyəti fonda ödənilməlidir.

Bəyannamənin təqdim edilmə müddəti:

Hər rüb üzrə rüb başa çatdıqdan sonra **növbəti ayın 20-dən gec olmayaraq** "Muzdlu işlə əlaqədar ödəmə mənbəyində tutulmalar üzrə vahid bəyannamə (hesabat)" vergi ödəyicisinin uçotda olduğu vergi orqanına təqdim edilməlidir.

Əməkhaqqı istisna olmaqla digər mənbələrdən hesablanan icbari tibbi sığorta haqqı barədə

- Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsinə əsasən sahibkarlıq fəaliyyətinin və ya digər vergi tutulan əməliyyatlarının müvəqqəti dayandırıldığı hallar istisna olmaqla, vergi ödəyicisi kimi vergi uçotuna alınmış fiziki şəxslər (fərdi sahibkarlar, xüsusi notariuslar, vəkillər kollegiyasının üzvləri, mediatorlar) minimum aylıq əməkhaqqının 4%-i miqdarında (2023-cü ildə ölkədə minimum aylıq əməkhaqqı 345 manat olduğu üçün bu şəxslər üzrə icbari tibbi sığorta haqqının aylıq məbləği 13,80 manat, illik məbləği isə 165,60 manat olacaqdır);
- Mülki-hüquqi müqavilələr əsasında işləri (xidmətləri) yerinə yetirən fiziki şəxslər üzrə onları işlərin (xidmətlərin) yerinə yetirilməsinə cəlb edən şəxslər tərəfindən tutulmaqla aylıq gəlirlərinin 8000 manatadək olan hissəsinin 2%-i, 8000 manatdan yuxarı olan hissəsinin 1%-i miqdarında icbari tibbi sığorta haqqı hesablanaraq ödənilməlidir.

Hesablanmış məbləğlərin ödənilmə müddəti:

İcbari tibbi sığorta haqqı hər ay üçün hesablanmalı, sonrakı ayın 15-dən gec olmayaraq, tam məbləğdə nağdsız hesablaşma qaydasında aidiyyəti fonda ödənilməlidir.

Bəyannamənin təqdim edilmə müddəti:

Hər rüb üzrə rüb başa çatdıqdan sonra növbəti ayın 20-dən gec olmayaraq "Muzdlu işlə əlaqədar ödəmə mənbəyində tutulmalar üzrə vahid bəyannamə (hesabat)" vergi ödəyicisinin uçotda olduğu vergi orqanına təqdim edilməlidir.

Misal 5: "X" müəssisəsi vergi uçotunda olmayan fiziki şəxslə mülki-hüquqi müqavilə bağlayaraq onu təmir işinə cəlb etmiş və bu işin müqabilində ona 900 manat ödəniş etmişdir. Bu halda müəssisə tərəfindən həmin fiziki şəxsə edilən 900 manat ödənişdən ödəmə mənbəyində 2% dərəcə ilə 18 manat məbləğində (900*2%=18) icbari tibbi sığorta haqqı hesablanaraq tutulmalı, növbəti ayın 15-dən gec olmayaraq aidiyyəti fonda ödənilməli və bu barədə rüb başa çatdıqdan sonra növbəti ayın 20-dən gec olmayaraq "Muzdlu işlə əlaqədar ödəmə mənbəyində tutulmalar üzrə vahid bəyannamə (hesabat)" uçotda olduğu vergi orqanına təqdim edilməlidir.

- Azərbaycan Respublikasının ərazisində istehsal edilərək daxili istehlaka yönəldilən (topdan satılan) və respublika ərazisinə idxal olunan avtomobil benzini, dizel yanacağı və maye qazın hər litrinə görə 0,02 manat məbləğində icbari tibbi sığorta haqqı hesablanaraq ödənilməlidir.

Hesablanmış məbləğlərin ödənilmə və bəyannamənin (hesabatın) təqdim edilmə müddəti:

Bu vergi ödəyiciləri tərəfindən qeyd edilən mallar üzrə sığorta haqqı aylıq olaraq hesablanmalı, hesabat ayından **sonrakı ayın 20-dən gec olmayaraq** "Yol vergisi və icbari tibbi sığorta haqları üzrə bəyannaməsi (hesabatı)" təqdim edilməli və hesablanmış sığorta haqqı həmin müddətdə aidiyyəti fonda ödənilməlidir.

Misal 6: Azərbaycan Respublikasının ərazisində benzinin və dizel yanacağının istehsalı ilə məşğul olan "X" müəssisəsi cari ilin yanvar ayında 10000 litr avtomobil benzini və 12000 litr dizel yanacağı istehsal edərək topdan satmışdır. Bu halda avtomobil benzininə görə 200 manat (10000*0,02=200), dizel yanacağına görə isə 240 manat (12000*0,02=240), ümumilikdə isə 440 manat məbləğində (200+240=440) icbari tibbi sığorta haqqı hesablanmalı, növbəti ayın 20-dən gec olmayaraq aidiyyəti fonda ödənilməli və həmin müddətdə "Yol vergisi və icbari tibbi sığorta haqları üzrə bəyannaməsini (hesabatı)" uçotda olduğu vergi orqanına təqdim edilməlidir.

- Aşağıda sadalanan aksizli mallar üzrə qeyd edilən dərəcələrlə icbari tibbi sığorta haqqı hesablanaraq ödənilməlidir.
  - araq (vodka), tündləşdirilmiş içkilər və tündləşdirilmiş içki materialları, likyor və likyor məmulatlarının hər litrinə görə tətbiq edilən aksiz dərəcəsinin **0,2 manatı məbləğində**;
  - pivə (alkoqolsuz pivə istisna olmaqla) və pivə tərkibli digər içkilərin hər litrinə görə tətbiq edilən aksiz dərəcəsinin **0,05 manatı məbləğində**;
  - siqarilla (nazik siqarlar) və tütündən hazırlanan siqaretlər və onun əvəzedicilərinin 1000 ədədinə görə tətbiq edilən aksiz dərəcəsinin **1,5 manatı məbləğində**;
  - energetik içkilərin hər litrinə görə tətbiq edilən aksiz dərəcəsinin **0,1 manatı məbləğində**.

Hesablanmış məbləğlərin ödənilmə və bəyannamənin təqdim edilmə müddəti:

Aksizli malların ödəyiciləri tərəfindən aksizlərə cəlb edilən həmin mallar üzrə sığorta haqqı aylıq olaraq hesablanmalı, hesabat ayından **sonrakı ayın 20-dən gec olmayaraq** "Aksiz bəyannaməsi" təqdim edilməli və hesablanmış sığorta haqqı **həmin müddətdə** aidiyyəti fonda ödənilməlidir.

Qeyd: Aksizli malların ödəyiciləri tərəfindən aksizlərə cəlb edilən həmin mallar üzrə icbari tibbi sığorta haqqı aksiz dərəcələrində nəzərə alınmışdır.

Misal 7: Aksizli malların ödəyicisi olan "X" müəssisəsi tərəfindən cari ilin yanvar ayında 100 litr araq, 250 litr alkoqollu pivə və 100 litr energetik içki istehsal edilərək satılmışdır. Bu halda arağa görə 80 manat (100*4,0*0,2=80), alkoqollu pivəyə görə 5 manat (250*0,4*0,05=5), energetik içkiyə görə 31 manat (100*3,1*0,1=31), ümumilikdə isə həmin mallar üzrə 116 manat məbləğində (80+5+31=116) icbari tibbi sığorta haqqı hesablanmalı, növbəti ayın 20-dən gec olmayaraq aidiyyəti fonda ödənilməli və həmin müddətdə "Aksiz bəyannaməsi" uçotda olduğu vergi orqanına təqdim edilməlidir.

QEYD ÜÇÜN

MALİYYƏ SANKSİYALARI, FAİZLƏR VƏ DİGƏR MƏSULİYYƏT TƏDBİRLƏRİ BARƏDƏ

Vergi və sığorta qanunvericiliyinin pozulması hallarına görə tətbiq olunan maliyyə sanksiyaları və digər məsuliyyət tədbirləri barədə məlumatı "Maliyyə sanksiyaları, faizlər və digər məsuliyyət tədbirləri barədə Yaddaş" adlı bukletdən əldə edə bilərsiniz.

VEGİLƏRƏ AİD NƏŞRLƏR

195

AZ1029, Azərbaycan, Bakı, Heydər Əliyev prospekti, 155
Tel.: (+994 12) 403 89 70; Faks: (+994 12) 403 89 71
E-poçt: office@taxes.gov.az

www.taxes.gov.az